

D R E P T U L

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie
Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei
Studenții plătesc pe jumătate
Pe trăsătură se adaugă timbrul post

S U M A R

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I:* Vasile D. Ion cu I. Constantinescu. — *Secțiunea II:* Societatea «Astra Română» cu S. L. Cornea.

Curtea de apel din București. (Camera de punere sub acuzare): Ministerul public cu B. P. Rubinberg.

Curtea de apel din Iași, secțiunea II: Paul Löbel cu Ion Vasiliu. — *Observațiune de D. Alexandresco.*

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I

Audiența dela 27 Februarie 1913

Președința d-lui C. R. Manolescu, președinte

Vasile D. Ion cu I. Constantinescu

DREPT DE TRECERE. — LOC INFUNDAT. — EȘIRE LA CALEA PUBLICĂ. — APRECIEREA JUDECĂTORILOR. — ART. 616 C. CIV.

Dreptul de trecere prevăzut de art. 616 c. civ., fiind pentru exploatarea fondului, trebuie să se considere ca infundate nu numai locurile care nu au nici o eșire la calea publică, dar chiar și acelea care nu au decât o eșire insuficientă, aparținând judecătorilor de fond de a aprecia dacă terenul reclamantului are sau nu o eșire suficientă la calea publică în sensul articolului sus citat, fără ca hotărârea lor în această privință să poată fi supusă censurei Curții de casație, dacă în hotărâre se arată pe ce fapte s'au bazat judecătorii de fond spre a-și forma convingerea.

No. 181. — Respins ca neintemeiat recursul făcut de Vasile D. Ion contra sentinței tribunalului Romanai No. 505 din 1911 în proces cu I. Constantinescu.

S'a citit raportul făcut în cauză de d-l consilier I.

Stambulescu ; s'au ascultat d-nii avocați N. Titulescu și N. Otescu, pentru recurent, în dezvoltarea motivelor de casare ; d-l avocat Grigorescu, pentru intimat, în combaturi.

Curtea, deliberând,

Asupra motivelor de casare :

«Rea interpretare și violare art. 616 și urm. c. civ. și exces de putere.

«Dacă legea acordă unui proprietar vecin o trecere pe locul vecinului, legea cere să nu existe pentru dănsul o eșire la calea publică, să aibă nevoie a-și exploata fondul și în aceste cazuri să i se dea trecere pe un loc ce ar pricinui o mai puțină pagubă pentru proprietarul pe locul cărui este a exercita trecerea. Resultă deci că în asemenea cazuri este o servitute forțată impusă proprietarului unui fond pentru folosul altui fond. Prin urmare, dacă tribunalul are singur dreptul de a vedea când un proprietar este închis, acest drept este de strictă interpretare și are chiar nevoie să fie limitat. O simplă comodată sau un avantaj nu poate fi acordat unui vecin cu sacrificarea proprietății celui lalt. În aceste condițiuni tribunalul e dator să constate tot ce ar fi de natură să lămurească dreptul celui ce cere o eșire la calea publică, în primul loc că el este închis în așa fel că i este imposibil a eși la calea publică și această imposibilitate constatată suficient fiindcă ori care ar fi dificultățile unei treceri, când ele nu prezintă un pericol, nu se poate socoti că acei proprietar este închis și nu are trecere liberă a-și exploata fondul în sensul art. 616 cod. civil.

«Din analiza sentinței atacate rezultând clar că reclamantul are eșire la calea publică dar cu oare care mici dificultăți, care pot fi înlăturate de reclamant prin oare care umpluturi de pământ și altele, deci nu se poate zice că locul reclamantului este infundat și tribunalul admițând apelul și acordând trecerea brin mijlocul viei mele a interpretat rău și a violat art. 616 și urm. cod. civil, comițând și un exces de putere și a hotărâre nemotivată».

Având în vedere că prin sentința supusă recursului tribunalul judecând ca instanță de apel, a admis acțiunea prin care intimatul în recurs a cerut conform art. 616 c. civ. să i se recunoască un drum de trecere pe locul recurentului spre a eși la drumul viilor Baltina de oarece via sa este înfundată;

Considerând că, pentru a admite acțiunea, tribunalul constată că din depunerile martorilor și din actul de expertiză și din constatările de visu ale judecătorului delegat rezultă că locul reclamantului este înfundat de oarece nu are eșire suficientă la calea publică pentru exploatarea fondului său;

Că, singurul drum care poate fi folositor la exploatarea viei reclamantului este acela ce trece pe proprietatea recurentului;

Considerând că dreptul de trecere prevăzut de art. 616 c. civ. fiind pentru exploatarea fondului, trebuie să se considere ca înfundat nu numai locul care n'are nici o eșire la calea publică, dar chiar și acelea care nu au decât o eșire insuficientă;

Considerând că aparține judecătorilor de fond de a aprecia dacă terenul reclamantului are sau nu o eșire suficientă la calea publică în sensul art. 616 c. civ. fără ca hotărârea lor în această privință să poată fi supusă cenzurei Curței de casație, dacă în hotărâre se arată pe ce anume fapte s'au bazat judecătorii de fond spre ași face convingerea;

Considerând că, în speță, tribunalul a motivat că singurul drum suficient și necesar pentru exploatarea viei reclamautului este acela care trece pe proprietatea recurentului, constatare de atributul suveran al instanței de fond;

Că, întemeindu-se pe o asemenea constatare, tribunalul n'a violat art. 616 c. civ. și n'a comis un exces de putere când a hotărât că locul reclamantului este înfundat în sensul aceluși articol și i-a reconoscut un drept de trecere pe proprietatea recurentului în schimbul unei îndemnizări;

Că, prin urmare, ambele motive de casare ne fiind fondate, recursul cată să fie respins.

Pentru aceste motive respinge.

SECȚIUNEA II

Audiența dela 26 Noembrie 1912

Președinta d-lui M. Iulian, președinte

Societatea «Astra Română» cu S. L. Coinea

CONCESIUNI PETROLIFERE. — CONSOLIDARE. — HOTĂRĂRI DEFINITIVE. — EXECUTARE. — DREPT DE PREFERINȚĂ.

CONCESIUNI PETROLIFERE. — COMISIA DE CONSOLIDARE. — HOTĂRĂRE. — CONTESTAȚIE. — ART. 7 LEGEA DE CONSOLIDARE.

CONCESIUNI PETROLIFERE. — CONCESIONAR. — CONFLICT DE DREPTURI. — CONTESTAȚIE.

CONCESIUNI PETROLIFERE. — HOTĂRĂRI DE CONSOLIDARE. — CONTESTAȚIE LA EXECUTARE. — ART. 403 PR. CIV.

CONCESIUNI PETROLIFERE. — HOTĂRĂRI DE CONSOLIDARE. — CONFLICT DE DREPTURI. — ART. 31 NO. 4 L. CURȚEI DE CASAȚIE.

1° Legea asupra consolidării concesiunilor petrolifere având de scop ca acel care a obținut și executat o hotărâre de consolidare să poată opune dreptul său tuturor, nu acordă nici un drept de preferință celui anterior în dată, când doi concesionari au obținut consolidarea aceluiaș teren prin hotărâri definitive și executate și când, prin urmare, amândoi pot invoca dispozițiunile legii relative la efectul consolidării.

2° Dispoziția art. 7 din legea asupra consolidării, care declară că hotărârea comisiei nu poate fi atacată prin opoziție, contestație sau revizuire, nu are în vedere pe acei cari au obținut consolidarea mai târziu, dar cari au dedus în judecată drepturile lor și au obținut recunoașterea acestor drepturi față de primul concesionar.

3° Conflictul dintre doi concesionari cari invocă și unul și altul aceleași dispoziții ale legii, și cari întâmpină obstacol în executarea hotărârilor lor care au aceleaș efecte și sunt pronunțate de aceleași instanțe, nu poate fi regulat decât pe cale de contestație, conform dreptului comun, în lipsa altei dispoziții în legea specială, pentru a se anula una din executări și a se face posibilă astfel exploatarea terenului consolidat.

4° Dreptul de contestație la executare acordat de art. 403 pr. civilă, nu este închis prin expirarea termenului prevăzut de acest articol, în ce privește pe acei cari au angajat un litigiu ce era pendinte în momentul executării și cari nu au fost citați în instanța de executare.

5° Conflictul relativ la două hotărâri date de aceeași comisie de consolidare a căror executare întâmpină dificultăți, nu intră în cazul prevăzut de art. 31 No. 4 din legea Curței de casație, un asemenea conflict având a fi regulat de instanța care a pronunțat acele hotărâri, singura în măsură de a judecă și înlătura obstacolul care face obiectul contestației în tre părți.

No. 258. — Respins ca neintemeiat recursul făcut de

Societatea „Astra Română” contra deciziei Curței de apel din București s. III No. 165 din 1912, în proces cu S. L. Cornea 1).

S'a citit raportul făcut în cauză de d-l consilier G. N. Raicoviceanu;

S'au ascultat: d-nii avocați N. G. Saita și I. G. Saita, pentru recurentă, în desvoltarea motivelor de casare; d-l avocat Radu Bolintineanu, pentru intimat, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului I de casare:

„Exces de putere și violarea art. 7 din legea pentru regularea și consolidarea drepturilor de exploatarea petrolului și ozocherita pe proprietățile particulare, a principiului esențial și a economiei întregi a acestei legi.— În interesul dezvoltării industriei petrolifere și pentru garantarea drepturilor concesionarilor, legiuitorul nostru a creat o lege specială al cărei unic scop rezultând din lucrările preparatorii și denumirea textului este conștiința drepturilor de concesiune față de toată lumea, înlăturarea oricărei posibilități de împiedicare a exploatarei drepturilor de concesiune consolidată. În adevăr, din expunerea de motive a legii, din dezbaterile la care a dat naștere, din tot ce s'a zis, s'a scris și judecat până astăzi în această materie, rezultă evident ca și din principiile înscrise în această lege, că scopul ei fiind principiul său esențial înscris în art. 7 a fost și rămâne siguranța absolută pentru concesionarul care a obținut cu formele prescrise de lege o hotărâre definitivă și executorie, că nu mai putea fi evins, nu va mai putea fi turburat în exploatarea sa în viitor de nimeni și pe nici o cale. Curtea de apel din București s. III trecând peste aceste principii, crează o cale nouă, extrem de sumară, a unei simple petițiuni la chiar comisia de consolidare, care a pronunțat sentința de consolidare și a executat-o, și pe această cale se crede în drept a anulă o sentință de consolidare definitivă și executorie, a desființa toate drepturile căștigat de noi în virtutea legii, a abrogă chiar legea. Și pe această cale decide că noi am fi renunțat la drepturile noastre, pentru că întemeiați pe principiile legii de consolidare, nu mai aveam nevoie a ne apăra contra pretențiilor intimatului.»

Având în vedere deciziunea supusă recursului din care rezultă în fapt următoarele :

În anul 1899, Nicolae Stanciu Tudorache dă în concesiune societății „Câmpina-Moreni” pentru exploatarea de petrol un teren al său în întindere de 3115 m. p. situat în comuna Moreni din județul Prahova.

Această concesiune trece apoi dela Societatea „Câmpina-Moreni” la societatea „Regatul Român” și astăzi este în proprietatea recurentei societatea „Astra Română”. În anul 1905, același Nicolae Stanciu Tudorache concede același teren lui S. L. Cornea, intimatul în recurs, care cere tribunalul Prahova consolidarea terenului luat în concesiune.

În anul 1906, societatea „Câmpina-Moreni” cere și ea tribunalului consolidarea aceluiasi teren, făcând tot deodată și contestație la consolidarea cerută de S. L. Cornea.

Cererea de consolidare a societății Câmpina-Moreni, deși adresată în urma cererei lui S. L. Cornea, este admisă de comisiunea de consolidare fără nici o contestație prin hotărârea No. 241/906 și această hotărâre a rămas definitivă.

Cererea de consolidare a lui S. L. Cornea, deși anterioară celei făcută de societatea „Câmpina-Moreni”, este judecată mai târziu de comisiunea de consolidare și admisă prin hotărârea No. 277/906.

Prin această hotărâre comisiunea de consolidare respinge și contestația societății „Câmpina-Moreni” care deși prezentă în instanță, n'a invocat nimic în susținerea contestațiunei sale.

În Ianuarie 1909, Societatea „Regatul Român”, fostă „Câmpina-Moreni”, face apel contra hotărârei No. 277/906, iar la Mai același an execută hotărârea sa No. 241/906, și tribunalul Prahova încheie în ziua de 8 Iunie 1909 ultimul act de executare. La 24 Decembrie 1909, apelul Societății „Regatul Român” este scos de pe rol. La 5 Iulie 1910 și mai înainte de a se rezolvă apelul Societății „Regatul Român”, S. L. Cornea execută și el hotărârea sa No. 277/906 și tribunalul Prahova încheie și pentru aceasta ultimul act de executare.

În urmă, S. L. Cornea cere perimarea apelului făcut de societatea „Regatul Român” și Curtea de apel din București s. III, în lipsa societății „Astra Română”, declară perimat apelul;

Având în vedere că intimatul S. L. Cornea văzând că există contrarietate între hotărârea sa și a recurentei Societatea „Astra Română” a făcut contestațiune înaintea comisiunei de consolidare a județului Prahova la executarea hotărârei No. 241/906 dată în favoarea societății „Câmpina-Moreni”; că, comisiunea de consolidare prin hotărârea No 64/912 și în urmă Curtea de apel prin deciziunea atacată cu recurs au admis ca întemeiată această contestație;

Având în vedere că, prin motivul de casare invocat, Societatea „Astra Română” susține că conform art. 7 din legea consolidărilor petrolifere nu există drept de contestație contra hotărârilor de con-

1) V. *Dreptul* No. 68 din 1912.

solidare definitive executate, care sunt opozabile tuturor, față cu publicitatea organizată de această lege pentru consolidări;

Considerând că, dacă este adevărat că scopul legii este ca cel care a obținut și executat hotărârea de consolidare să poată opune dreptul său tuturor, legea nu acordă însă nici un drept de preferință celui anterior în dată, când doi concesionari au obținut consolidarea asupra aceluiași teren prin hotărâri definitive și executate și când prin urmare amândoi pot invoca dispozițiunile legii relative la efectul consolidării;

Că, art. 7 care declară că hotărârea comisiei nu poate fi atacată prin opoziție, contestațiune sau revizuire, nu poate avea în vedere pe cei cari au obținut consolidarea mai târziu, dar cari au dedus în judecată drepturile lor și au obținut recunoașterea acestor drepturi față de primul concesionar, precum s'a urmat în speță;

Considerând că conflictul între doi concesionari când invoacă și unul și altul același dispozițiuni ale legii, iar executarea hotărârilor lor întâmpină obstacol având aceleași efecte și fiind pronunțate de aceleași instanțe, anihilându-se una pe cealaltă, este conform dreptului comun în lipsa altor dispozițiuni în legea specială, ca acest conflict să fie regulat pe calea contestațiunii, pentru a se anula una din executări și a se face posibilă ast-fel exploatarea terenului consolidat;

Considerând că, în fond, Curtea de apel a admis contestația și pentru motivul că societatea recurentă a renunțat la efectele lucrului judecat ce decurge din hotărârea sa și a lăsat să se producă efectul hotărârei care a dat câștig de cauză intimatului S. L. Coinea;

Că, această renunțare tacită Curtea o deduce din anume fapte și împrejurări arătate pe larg în deciziunea sa, pe care le-a apreciat în mod suveran.

Că, ast-fel fiind, motivul de casare e neîntemeiat.

Asupra motivului II de casare :

«Violarea art. 403 din codul de pr. civilă greșită înțelegere a art. 31 al. 4 al legii pentru Curtea de casație și exces de putere. Dar Curtea merge mai departe și față cu apărarea noastră, întemeiată pe principiul de drept comun înscris în art. 403 din codul de procedură civilă, crede totuși că ar mai exista o altă cale de anulare a actelor de executare a unei hotărâri judecătorești definitive decât aceea a contestațiunii la executare, cale care nu există în nici o legislațiune și în

nici o lege, pe care o inventează pe deantregul, numind-o cerere de altă natură, de o natură absolut necunoscută în codul nostru de procedură civilă. Apoi, pe această cale, Curtea anulează actele noastre de executare și chiar sentința noastră definitivă, violând principiul sus vorbit și interpretând greșit textul art. 31 al. 4 din legea Curței de casație».

Considerând că dreptul de contestație la executare acordat prin art. 403 din pr. civilă nu este închis prin expirarea termenului fixat de acest articol, în ce privește pe aceia cari angajase un litigiu pentru valorificarea drepturilor lor de concesiune și care litigiu era încă pendinte în momentul executării, iar ei nu au fost citați în instanța de executare;

Considerând că conflictul ivit fiind relativ la două hotărâri date de aceeași comisiune de consolidare, a căror executare întâmpină dificultăți (una într'alta), regularea conflictului nu intră în cazul prevăzut de art. 31 No. 4 din legea Inaltei Curți de casație și are să fie rezolvat de instanța care a pronunțat acele hotărâri, singura în măsură de a judeca și înlătură obstacolul care face obiectul contestațiunii între părți;

Că, dar, și al doilea motiv de casare este neîntemeiat;

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

Camera de punere sub acuzare

Sedința dela 25 Ianuarie 1913

Președința d-lui D. Florescu, consilier

Ministerul public cu B. P. Rubinberg

FALIMENT. — SENTINȚĂ DECLARATIVĂ. — ORDONANȚĂ DE ARESTARE. — EFECTE. — JUDE DE INSTRUCȚIE. — ACȚIUNE PUBLICĂ. — ART. 713 C. COM.

FALIMENT. — ORDONANȚĂ DE ARESTARE. — CARACTER PROVIZORIU. — JUDECĂTOR DE INSTRUCȚIE. — MANDAT DE ARESTARE. — CONFIRMARE. — ART. 93 PR. PEN., ART. 713 C. COM.

FALIMENT. — ARESTARE. — JUDE DE INSTRUCȚIE. — LIBERARE. — AVIZUL TRIB. COMERCIAL. — ORDONANȚĂ DE ARESTARE. — ART. 713 C. COM.

¹⁰ Cu toate că, potrivit dispozițiunilor art. 713 cod. com., Tribunalele comerciale au dreptul ca odată cu sentința declarativă de faliment sau chiar mai pe urmă, în cursul procedurii falimentului, să ordone arestarea falitului oricâte ori găsească indicii de fraudă, aceste ordonanțe însă n'au decât un caracter provizoriu de oarece procurorul îndată ce primește ordonanța de arestare spre executare este dator să deschidă ac-

ține publică și judecătorul de instrucție sezizat va avea deplină libertate să mențină sau să ridice starea de arestare.

2° Puterea ordonanței de arestare dată de tribunalele comerciale potrivit art. 713 cod. com. încetează prin singurul fapt al sezisirii judeului instructor, și din moment ce acesta găsește că arestarea falitului este necesară cercetărilor sale, el nu o poate face decât emițând mandatul de arestare conform art. 93 proc. penală și este dator conform legii să supună mandatul său confirmării tribunalului corecțional.

3° Deși potrivit art. 713 cod. com., judele-instructor când ar voi să ridice măsura de arestare luată de tribunalul comercial va trebui mai întâi să ia avizul acestuia, totuși acest aviz nu leagă pe judecătorul de instrucție, acesta având întreaga libertate de a decide cum va crede de cuviință, ordonanța tribunalului comercial nemi având nici un efect de îndată ce cercetarea afacerii a ajuns în mâinile judecătorului instructor.

Camera,

Având în vedere atât apelul d-lui prim-procuror de Prahova cât și acela al prevenitului Rubinberg contra jurnalului No. 818 al tribunalului s. II din 21 Ianuarie 1913;

Având în vedere că d-l prim-procuror cere reformarea celui jurnal susținând că rău s'a infirmat mandatul emis de judele-instructor cab. 2 sub No. 486/913, iar falitul Rubinberg cere reformarea celuiiași jurnal pe motivul că tribunalul, deși a infirmat mandatul, totuși a menținut arestarea sa pe baza ordonanței emise de tribunalul comercial la 11 Ianuarie 1913 și prin urmare cere punerea sa în libertate;

Având în vedere că, în fapt, Rubinberg a fost declarat în stare de faliment prin sentința tribunalului comercial Prahova No 171 din 21 Noembrie 1912, iar mai pe urmă în cursul lucrărilor acestui faliment, adică în ziua de 11 Ianuarie 1913, tribunalul comercial pe baza raportului judeului-sindic gășind oarecare indicii de fraudă, a ordonat arestarea falitului; că, judele de instrucție cabinetul No. 2 sezizat de afacere a emis la rândul său un mandat de depunere pe care apoi l-a supus confirmării tribunalului, iar acesta a infirmat mandatul judecătorului de instrucție;

Având în vedere că tribunalul Prahova secția II,

pentru a infirmă acest mandat invoacă nulitatea lui, întrucât falitul se găsește mai dinainte arestat de tribunal, și se întemeiază pentru a decide astfel pe art. 713 cod. com., care dispune că falitul odată arestat, el nu mai poate fi liberat de judele de instrucție decât după ce va referi tribunalului comercial și prin urmare prin această dispozițiune derogă dela regulile obișnuite din codul de procedură penală;

Având în vedere că conform textului citat tribunalele comerciale au în adevăr dreptul ca odată cu sentința declarativă sau chiar mai pe urmă în cursul procedurii falimentului să ordone arestarea falitului ori de câte ori gășesc că sunt indicii de fraudă;

Considerând însă că acest articol precisează în mod clar prin dispozițiile sale ulterioare că rostul acestei arestări este o simplă măsură de poliție judiciară cu caracter provizoriu, de oarece procurorul îndată ce primește ordonanța de arestare spre executare este dator să deschidă acțiune publică și că judele de instrucție sezizat va avea deplină libertate să mențină sau să ridice starea de arestare; că, prin urmare, de aci rezultă că puterea ordonanței încetează prin singurul fapt al sezisirii judeului-instructor, ceea ce însemnează că se reintră în dreptul comun îndată ce organele poliției judiciare au luat cunoștință de bănuiele de fraudă ce s'au ivit în fața tribunalului; că în momentul ce judele-instructor găsește că arestarea falitului este necesară cercetării sale, el nu o poate face decât emițând convenitul mandat prevăzut de art. 93 proc. penală, și este dator ca conform legii asupra libertății individuale să supună mandatul său confirmării tribunalului corecțional, de oarece nimeni nu poate fi lipsit de libertate decât în baza unui mandat, care trebuie neapărat supus confirmării în termen de 3 zile;

Considerând că, deși art. 713 prescrie că în cazul când judele-instructor ar voi să ridice măsura de arestare luată de tribunal, va trebui mai întâi să ia avizul acestuia, dar acelaș text arată că el nu este legat de acest aviz și dar nu se poate deduce de acolo că ordonanța tribunalului ține locul mandatului judeului-instructor pentru tot timpul instruirii afacerii, așa cum pretinde tribunalul Prahova, dar numai atât că judele când ar voi să pună în libertate pe falit, trebuie să audă neapărat și cuvântul tribunalului comercial și să-l consulte asupra motivelor ce l-au deter-

minat a ordonă arestarea, lăsându-i însă libertatea absolută de a decide cum va crede de cuviință ;

Că, întrucât însuși art. 713 dă acest drept judeului instructor, rezultă d'aci în mod neîndoelnic că legiutorul a înțeles ca efectele ordonanței să înceteze îndată ce cercetarea falimentului a ajuns în mânele sale ; că, prin urmare, judele instructor al cab. II era în drept a emite mandatul de depunere contra lui Rubinberg, că era dator să supună acest mandat confirmării tribunalului și dar rău și, fără drept acesta l-a infirmat, dând ordonanței tribunalului comercial un efect pe care însuși art. 713 i-l refuză ;

Considerând că aceasta fiind singura interpretare pe care o comportă art. 713 cod. com., apelul d-lui prim-procuror al tribunalului Prahova cată a fi admis ;

Considerând că, în ce privește apelul falitului, camera de acuzare găsește că arestarea sa este necesară cercetărilor ce urmează să se mai facă de d-l judecător instructor pentru descoperirea fraudelor semnalate de tribunalul comercial și dar apelul acestuia cată a fi respins.

Pentru aceste motive, în unire cu concluziunile orale ale d-lui procuror general, admite apelul făcut de d-l prim procuror al tribunalului Prahova, etc.

Semnați : D. Florescu, Ar. Alexandrescu, Em. Miculescu.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI

SECȚIUNEA II

Audiența dela 2 Aprilie 1913

Președinta d-lui C. N. Busdugan, consilier

Paul Löbel cu Ion Vasiliu

SOCIETATE DE ACHIZIȚIUNI. — REGIM DOTAL. — BUNURI. — AVERE DOTALĂ. — AVERE PARAFERNALĂ. — ART. 1289 ȘI 1290 C. CIV.

SOCIETATE DE ACHIZIȚIUNI. — FOND COMUN. — INVENTAR (LIPSA DE). — PREZUMȚIE LEGALĂ.

SOCIETATE DE ACHIZIȚIUNI. — IMOBILE DOBÂNDITE ÎN TIMPUL CĂSĂTORIEI. — COMUNITATE. — DEOSEBIRE DE CODUL FRANCEZ (ART. 1402).

1° În societatea de achizițiuni, stipulată de soți ca accesoriu al regimului dotal, intră tot ce soții au câștigat prin industria lor, toate fructele și veniturile averei dotale și celei parafernale, care s'au economisit de soți.

2° De asemenea, sunt presupuse ale societății de achizițiuni toate mobilele existente la epoca căsătoriei sau care au căzut unuia din soți mai în urmă și, n'au fost constatate printr'un inventar în regulă, prezumpție pe care terții

n'o pot răsturnă, în caz când nu s'a făcut inventar.

3° În societatea de achizițiuni mai intră și imobilele ce soții singuri sau împreună au cumpărat, în timpul căsătoriei, cu banii proveniți din economiile lor ; însă aceste imobile nu sunt în codul nostru, ca în cel francez (art. 1402), presupuse că aparțin comunității de câștig, până la proba contrară, asemenea prezumpție nefiind admisă de codul nostru decât în privința mobilelor neinventariate (art. 1289 c. civ. rom.) ; de unde rezultă că soțul care afirmă că imobilul dobândit în timpul căsătoriei, aparține societății de achizițiuni, trebuie să dovedească că acest imobil a fost cumpărat cu banii societății ; căci prezumpțiile legale fiind de strictă interpretare, nu pot fi întinse, fie pentru identitate de cauză, fie pentru alte motive, chiar mai puternice, la cazurile neprevăzute de lege.

Curtea,

Având în vedere apelul lui Paul Löbel în contra sentinței No. 476 din 1911 a tribunalului Tutova, prin care se admite contestația făcută de Ion E. Vasiliu, tutore legal al minorilor săi copii, la urmărirea imobilului său din Bârlad, strada Epureanu No. 4, în care apel minorii Vasiliu sunt reprezentați astăzi prin tutorul adhoc P. Mihai ;

Având în vedere susținerile părților și actele din dosar ;

Având în vedere că Paul Löbel, în calitate de creditor chirografar a lui Ion E. Vasiliu cu suma de 10.000 lei, scoate în vânzare imobilele acestuia, ș anume : casele din strada Epureanu 4 și două locuri virane situate tot în orașul Bârlad ;

Că, în contra acestei urmăriri, debitorul Ion Vasiliu, în calitate de tutor legal al minorilor săi copii face contestație sub cuvânt că imobilele scoase în vânzare nu sunt proprietatea sa exclusivă, fiind în indiviziune pe jumătate cu minorii săi copii. Iar în sprijinul acestei contestații exhibă un contract matrimonial, autentificat de tribunalul Tutova la No. 5681 din 1881, din care se vede că, la căsătoria lui cu Natalia Nicu, soții pe lângă regimul dotal ce l-au adoptat au mai înființat și un regim de comunitate de achizițiuni de bunuri, în conformitate cu dispozițiunile art. 1287 și urm. din codul civil ;

Că, apoi, în anul 1898 Ion Ene Vasiliu cumpără dela Cleopatra Liga, casele din Bârlad, strada Bel-

vedere No. 142, actualmente strada Epureanu No. 4, pe preț de 35.500 lei (a se vedea actul de vânzare autenticat de tribunalul Tutova la No. 976 din 1898), și tot în timpul căsătoriei a mai cumpărat și cele două locuri virane urmărite, lucru ce nu s'a negat de către intimat;

Având în vedere că, în toate actele de cumpărare ale acestor imobile urmărite, Ion Ene Vasiliu se dă drept singurul lor cumpărător;

Având în vedere că acuma cu ocazia urmăririi îndreptate în contra acestor imobile se pretinde de către contestator, că, în realitate, ele aparținnav societăței de achizițiuni formate prin actul de căsătorie dela 1881, așa că Ion Vasiliu nu ar fi proprietar de cât pe o jumătate din ele, cealaltă parte aparținend soției sale decedată, iar astăzi minorilor săi copii;

Având în vedere că, în societatea de achizițiuni adoptată după dispoziția art. 1290 c. civ., intră tot ce soții vor câștigă prin industria lor, toate fructele și toate veniturile averei dotale și a celei parafernale ce vor economisi;

Că, de asemenea, se presupun ale societăței de achizițiuni și toate mobilele existente la epoca căsătoriei, sau care au căzut unuia dintre soți mai în urmă și nu au fost constatate prin inventar regulat (art. 1289), prezumție ce nici nu poate fi răsturnată de cei de al treilea când nu va există inventar.

Având în vedere că, de asemenea, e necontestat că intră în societatea de achizițiuni și imobilele ce soții singuri sau împreună vor cumpăra în timpul căsătoriei, cu banii rezultați din economiile lor, potrivit art. 1290 c. civil;

Că, pe când însă în ce privește imobilele cumpărate în timpul căsătoriei, legea franceză (art. 1402), le presupune încă aparținând comunităței de câștig până la proba contrară, această presumpțiune nu se găsește trecută în codul nostru, care nu admite precum am văzut, în mod formal decât prezumpția relativ la mobilele ce nu au fost inventariate. Prezumpțiunile legale fiind de strictă interpretare ele nu se pot întinde, fie pentru identitate de cauză sau chiar pentru alte motive mai puternice, la cazurile neprevăzute de lege;

Că, prin urmare, acel care afirmă că un imobil dobândit în timpul căsătoriei aparține în realitate societăței de achizițiuni, trebuie să facă în primul loc dovadă că imobilul a fost cumpărat cu banii societăței;

Având în vedere că, în speță, se stabilește fără de nici o contestare ca toate cele trei imobile ce fac obiectul urmăririi lui Paul Löbel sunt cumpărate de de I. E. Vasiliu singur și în timpul căsătoriei;

Că, tot soțul singur a constituit apoi asupra lor o primă ipotecă pentru asigurarea sumei de 50.000 lei, constituiți dotă fiicei sale Margareta la căsătoria sa cu locotenentul Cezar Mihail (vezi actul dotal pag. 295, autenticat la tribunalul Tutova sub No. 1406 din 1904), precum și o altă ipotecă asupra caselor din strada Belvedere, în valoare de 20.000 lei către doctorul Kaufman (vezi actul de ipotecă pag. 256, autenticat la tribunalul Tutova sub No. 877 din 1909);

Că, așa dar, din cele arătate se vede că Ion Ene Vasiliu s'a considerat întotdeauna ca un adevărat și exclusiv proprietar al acestor imobile, făcând asupra lor singur chiar acte de dispozițiune, prin constituiri de ipotecă fără de mandat special din partea soției sale și fără ca dânsa să fi manifestat măcar prin vreo atitudine dreptul său de coproprietară;

Că, și după încetarea soției sale din viață, întâmplată la 1908, Ion Ene Vasiliu nu a deschis tutela copiilor săi minori și nu a făcut nici o declarațiune de avera ce dânsii ar poseda-o rămasă dela defuncta lor mamă, ci s'a considerat și mai departe ca singurul proprietar al imobilelor cumpărate;

Având în vedere că, dacă astăzi însă cu ocazia urmăririi imobilelor, contestatorul, în numele minorilor săi copii, susține că această avere aparține în realitate societăței de achizițiuni conform dreptului comun și încumbă lui dovada afirmațiunilor sale;

Că, în lipsa unei atare dovezi, imobilele urmărite trebuie în mod necesar considerate ca aparținând aceluia pe numele căruia s'a făcut actele de cumpărare, aceluia care un lung șir de ani s'a considerat întotdeauna ca un adevărat și singur proprietar și aceasta chiar sub ochii soției sale și fără împotrivire din partea ei;

Că, de altfel, din cele arătate prin însuși rezumatul de concluziuni a contestatorului ar rezulta că imobilele urmărite au fost cumpărate și cu bani provenind din vânzarea unor imobile dotale ale soției.

În adevăr, după actul dotal (pag. 81) se vede că soția și-a constituit dotă partea indiviză ce i se cuvenea din succesiunea defuncțiilor ei părinți, parte compusă din avere mobilă și imobilă. Imobilele vânzându-se prin licitație publică pentru diviziune,

partea convenită d-nei Natalia Vasiliu, născută Nicu, s'a încasat de soț după cum se afirmă prin rezumatul de concluziuni a însuși soțului contestator. Dacă acumă cu acești bani s'au putut cumpără imobile, ce nu au devenit dotale fiindcă dotalitatea lor nici nu se susține de parte în asemenea condiții, soția a rămas o simplă creditoare a soțului său, iar imobilele cumpărate proprietatea lui, căci în nici un caz ele nu pot aparține societăței de achizițiuni unde se știe că nu intră decât tot ceace soții vor câștiga prin industria lor sau vor economisi din fructele și veniturile averei lor dotale sau parafernale;

Văzând și cererea de cheltueli de judecată lăstate la aprecierea judecăței;

Văzând și concluziile d-lui procuror-general.

Pentru motivele arătate și redactate de d-l consilier Al. N. Gane, în neunire cu concluziunile d-lui procuror, admite apelul, etc.

Semnați C. N. Busdugan, Gh. Sturdza, Al. Gane.

Observație. — Legiuitorul nostru a exclus regimul comunităței ca regim legal, părțile fiind însă libere de a-l adopta, în baza principiului libertăței convențiilor matrimoniale ¹⁾.

El nu reglementează decât regimul dotal; însă art. 1287 permite soților de a combina acest din urmă regim cu acel al comunităței, așa ca femeia să se poată folosi în acelaș timp de garanțiile excepționale ale regimului dotal și de eventualitatea beneficiilor ce poate să aducă comunitatea. Pentru aceasta se cere însă o anume stipulație. Ea nu este însă sacramentală și poate să rezulte din diferitele clauze ale contractului matrimonial ²⁾.

Cață însă să mărturisim că considerăm eliminarea regimului comunităței ca o greșeală a legiuitorului. Pe de altă parte, voiu observă în treacă că inovația adusă prin admiterea regimului mixt al societăței de achizițiuni nu este tocmăi fericită, căci societatea sau comunitatea de achizițiuni, străină de moravurile noastre, nu s'a acclimatizat în țara noastră de 50 de ani de când avem codul civil, iar textele care compun această secțiune sunt incomplete și lasă loc la multe discuții, cel puțin teoretice, dacă nu practice.

Ori cum ar fi, societatea sau comunitatea de achizițiuni este admisă în legea noastră, și soții o pot

stipulă fie ca un accesoriu al regimului dotal, fie ca un regim a parte ³⁾.

Regimul mixt al comunităței de achizițiuni, adăos regimului dotal, este de origină franceză. Acest regim era foarte întrebuițat în unele provincii de drept scris, mai cu seamă în acele din resortul parlamentului din Bordeaux ⁴⁾. El este foarte des întrebuițat și astăzi în Franța, și Planiol ne arată că din 10112 contracte dotale, încheiate în anul 1898, 4560, adică aproape jumătate, au stipulat o societate de achizițiuni ⁵⁾.

La noi, nu cunoaștem până acum nici o hotărâre în această privință și decizia Curței din Iași, ce publicăm mai sus, este unică asupra acestei materii.

Această decizie este foarte juridică, și Curtea admite, cu drept cuvânt, că prezumpțiile legale fiind de strictă interpretare, nu pot fi întinse dela un caz la altul. Ca atare, prezumpția statornicită de art. 1289 în privința mobilelor neinventariate, nu poate fi întinsă la imobilele cumpărate de unul din soți, întrucât legea noastră nu reproduce art. 1402 fr. dela titlul comunităței legale (*communauté réduite aux acquêts*). Soțul, care a cumpărat un imobil, în timpul căsătoriei, va trebui deci să dovedească că l-a plătit cu banii societăței; altfel imobilul este presupus a fi plătit din banii lui proprii. Acesta este raționamentul Curței, și el este foarte logic. Nu insistăm mai mult, pentrucă aceasta ni se pare elementar.

Acest regim al comunităței de achizițiuni este regimul legal în codul spaniol din 1889. Iată, în adevăr, cum se exprimă art. 1315 § 2 din acest cod: «In lipsa unui contract asupra bunurilor, căsătoria va fi considerată ca contractată sub regimul societăței legale de achizițiuni, *el matrimonio contratado bajo el régimen de la sociedad legal de gananciales*».

Comunitatea de achizițiuni există și în codul german, sub numele de: *Errungenschaftsgemeinschaft* (art. 1519 urm.), însă nu ca regim accesoriu al regimului dotal, ci ca regim principal ⁶⁾.

Acestea am avut de spus asupra decizii Curței din Iași mai sus reprodușă, care este primul caz asupra căruia a avut a se pronunța jurisprudența noastră. Poate s'au mai ivit în practică și alte cazuri, însă hotărârile care le constată dorm în condicile prăfuite ale tribunalelor și nu au văzut lumina zilei.

D. ALEXANDRESCO.

3) Cpr. C. Nacu, III, p. 162, 163, No. 280; Planiol, III, 1688.

4) Cpr. C. Bordeaux, D. P. 97. 2. 137. Vezi și Planiol, III, 1684.

5) Vezi Planiol, III, 1686.

6) Vezi Et. Lehr, *Tr. élémentaire de droit civil germanique*, I, 1214, p. 310 și tom. VIII al Coment. noastre, p. 498, nota 2.